

Inspectie Overheidsinformatie en
Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

nota
TER INFORMATIE
Aan: MOCW

**Inspectie
Overheidsinformatie en
Erfgoed**

Van

Datum

11 november 2025

Referentie

55107288

Bijlagen

Themaraapport

Kopie voor

Reeds afgestemd met

Aantal pagina's

1

Aanbieding themaraapport over deselectie van vondsten (Van vondst tot vuilnis)

Paraaf IOE

Datum

Aanleiding

Met deze nota biedt de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed aan u het rapport 'Van vondst tot vuilnis' aan. Het betreft een inventariserend onderzoek naar de praktijk van het selecteren van archeologische vondsten die niet (of niet langer) bewaard worden in een depot; de zogenaamde deselectie van vondsten.

In de Erfgoedwet is geregeld dat vondsten uit opgravingen bewaard blijven. In de praktijk worden vondsten soms echter achtergelaten op een opgravingsterrein of verwijderd uit een depot. Bij de evaluatie van de Erfgoedwet is deze tegenstrijdigheid door meerdere partijen, waaronder de Inspectie, naar voren gebracht.

Voor de Inspectie was dit aanleiding om onderzoek te doen naar de aard en omvang van deze deselectie. Een onderliggende vraag hierbij was of in de wet een grondslag gecreëerd moet worden voor het niet-behouden van alle vondsten. En zo ja, in hoeverre er in een regeling invulling gegeven zou moeten worden aan de wijze en omvang van die deselectie.

U kunt de uitkomsten van dit rapport meenemen in uw overweging om al dan niet het beleid/de wet aan te passen.

Bevindingen

Uit het onderzoek komt naar voren dat voor deselectie meestal geen vastgelegd beleid bestaat, niet bij certificaathouders noch bij depots. Ook zijn achtergelaten of later afgestoten vondsten vaak niet (volledig) gedocumenteerd en gedetermineerd noch bemonsterd voor eventueel toekomstig onderzoek. Deselectie lijkt evenwel slechts op kleine schaal plaats te vinden en voornamelijk in gevallen waar enige noodzaak aan ten grondslag ligt, zoals gevaar voor gezondheid, of in gevallen als tot gruis vergane vondsten of omvangrijk stedelijk materiaal. De indruk is dat de huidige praktijk niet leidt tot een bezwaarlijke strijd met het achterliggende doel van de wettelijke regeling.

Conclusie en aanbevelingen

Op basis van haar bevindingen concludeert de Inspectie dat er geen bijzondere inzet nodig is op de handhaving van deze wettelijke norm. In het verlengde daarvan vraagt de Inspectie zich af of een voorgenomen wettelijke regeling voor

de deselectie van vondsten wellicht bij nader inzien niet nodig is. Het feit dat er naar de letter van de wet geen ruimte is voor het niet-behouden van vondsten, heeft immers wel het gewenste effect: deselectie vindt met grote terughoudendheid plaats. Daarbij lijkt deze huidige deselectie te passen binnen de kaders van begrippen als redelijkheid of overmacht. Ook om die reden zijn wij van mening dat een wetsaanpassing op dit moment niet nodig is. Het formuleren van een uitzondering op het behoud van vondsten kan ook een risico vormen; bijvoorbeeld met het oog op de vele onuitgewerkte vondsten die zich in het depot bevinden.

Daarnaast bestaat in de praktijk een borging waarmee deselectie beperkt wordt. In de regels die de archeologische sector zelf heeft opgesteld is een werkwijze ontwikkeld waarmee vondsten op gecontroleerde wijze gedeselecteerd kunnen worden.

Wel is het van belang om vondsten die verwijderd worden uitgebreid te documenteren, te determineren en mogelijk te bemonsteren, zodat de potentie voor toekomstig onderzoek zo maximaal mogelijk aanwezig blijft. Deze aanbeveling geldt zowel voor certificaathouders als voor depots.

Vervolgprocedure

Conform het gestelde in aanwijzing 13 van de Regeling vaststelling Aanwijzingen van de Rijksinspecties, wordt dit rapport openbaar gemaakt. Dat gebeurt middels publicatie ervan op de website van de Inspectie. Daarnaast beveel ik u aan om dit rapport, al dan niet vergezeld van een beleidsreactie, aan te bieden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Indien u besluit een beleidsreactie hierbij op te stellen, wordt deze u separaat, in de vorm van een concept-aanbiedingsbrief, door de directie Erfgoed en Kunsten aangereikt. De Inspectie houdt de eigen openbaarmaking in verband met verzending aan de Tweede Kamer ten hoogste vijf weken aan, te rekenen vanaf deze aanbieding van het rapport.